

Najkrajšie hrebeňovky

19 hrebeňových trás

po Slovensku

Najkrajšie hrebeňovky

Tomáš Trstenský
Daniel Kollár
Karol Mizla

Zostavil: Daniel Kollár

Najkrajšie hrebeňovky

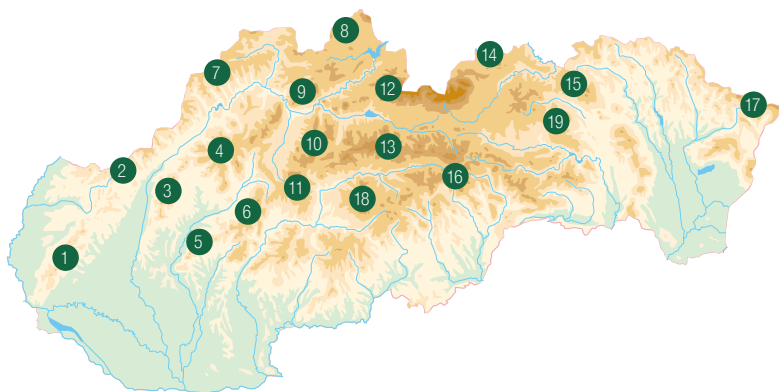
1. vydanie, 2013

© RNDr. Daniel Kollár – DAJAMA, 2013

ISBN 978-80-8136-016-9

Obsah

1.	Hrebeňom Malých Karpát	7
2.	Hrebeňom Bielych Karpát	21
3.	Hrebeňom Považského Inovca	35
4.	Hrebeňom Strážovských vrchov	45
5.	Hrebeňom Tribeča	55
6.	Hrebeňom Vtáčnika	61
7.	Hrebeňom Javorníkov	67
8.	Hrebeňom Oravských Beskýd	77
9.	Hrebeňom Malej Fatry	91
10.	Hrebeňom Veľkej Fatry	101
11.	Hrebeňom Kremnických vrchov	111
12.	Hrebeňom Západných Tatier	117
13.	Hrebeňom Nízkych Tatier	123
14.	Hrebeňom Pienin	141
15.	Hrebeňom Čergova	147
16.	Hrebeňom Slovenského rudohoria	153
17.	Hrebeňom Bukovských vrchov	183
18.	Hrebeňom Poľany	193
19.	Hrebeňom Braniska a Bachurne	199

Milí čitatelia,
v roku 2012 sme na trh priniesli novú knižnú edíciu vydavateľstva DAJAMA s názvom Po Slovensku, ktorá mapuje najkrajšie trasy a lokality a poznáva Slovensko pešo, na bicykli, autom či pohľadom z výšky. V čase, keď držíte v rukách túto knihu, vyšli už štyri publikácie spájajúce aktívny oddych s poznávaním jednotlivých kútov našej krajiny. Po Najkrajších peších okruhoch, Najkrajších cyklistických okruhoch, Rozhľadniach či Najkrajších autotrasách je na svete v poradí piata časť putovania po Slovensku venovaná hrebeňovým trasám vo vybraných slovenských pohoriach.

Kniha Najkrajšie hrebeňovky je určená predovšetkým peším turistom a nadväzuje na prvú publikáciu z tejto série. Zároveň je sprievodcom po najkrajších pohoriach Slovenska, ktorých hrebene ponúkajú doslova turistické lahôdky. Našou snahou bolo vybrať najkrajšie pešie trasy, a preto v knihe niektoré pohoria nenájdete. Skôr, ako sme sa pustili do písania, vybrali sme 10 nespochybniteľne najzaujímavejších

viacdňových hrebeňoviek, ktoré patria k top turistickým podujatiam. Dozaista nám dá každý turista za pravdu, že prejsť hrebeňom Nízkych Tatier, Západných Tatier, Malej Fatry, Veľkej Fatry, Oravských Beskyd či Slovenského rudohoria patrí k najkrajším turistickým zážitkom. K top desiatke sme postupne pridávali ďalšie, z ktorých väčšinu možno zvládnuť za jeden deň a ktoré nepatria k najznámejším. Pri výbere nebolo naším cieľom dosiahnuť rovnomerné rozdelenie hrebeňových trás po celom Slovensku, ale vybrať naozaj najkrajšie pešie hrebeňové trasy. A tak sa nakoniec ich počet ustálil na čísle 19.

Okrem základného opisu každej trasy v knihe nechýbajú zaujímavosti súvisiace s jednotlivými miestami. Dlhšie hrebeňovky sú rozdelené na jednotlivé dni a samozrejmosťou sú výškové profile, výrezy máp s priebehom trasy a podrobné praktické informácie časových rozvrhov, stúpaní, klesaní a náročnosti. Texty sú doplnené viac ako 250 farebnými fotografiami. Všetky výlety opísané v knihe patria skôr

medzi náročnejšie turistické podujatia. Niektoré dni strávené na nich dajú skutočne zabrať, takže menej zdatní turisti by si ich mali rozdeliť na kratšie úseky.

Autorský kolektív Daniel Kollár, Tomáš Trstenský a Karol Mizla prešiel tieto hrebeňové trasy niekoľkokrát. Naozaj nie je ľahké z množstva nádherných slovenských pohorí predstaviť len 19 a ostatné nechať bokom. Napríklad Oravskú Maguru, Skorušinské vrchy, Slanské vrchy či Vihorlatské vrchy... Osobitne nás mrzí, že nebolo možné spracovať možno najkrajšiu a najatraktívnejšiu hrebeňovku Západných Tatier, ale len jej západnú časť. Súčasná legislatíva a absencia horských chát ju totiž väčšine záujemcov neumožňuje absolvovať legálne. Pre dlhé a prevýšením náročné etapy vo vysokohorskom prostredí je medzi jednotlivými chatami veľká vzdialenosť, pričom ide o skutočne extrémne náročné výkony. Hrebeňová trasa cez Volovec a Ostrý Roháč je opísaná v Najkrajších peších okruhoch a Roháče budú zaradené do tretieho dielu, v ktorom spracujeme

prechodové typy trás naprieč jednotlivými pohoriami.

Všetky uvedené hrebeňovky naozaj patria medzi náročnejšie turistické podujatia a skutočne nie sú ľahkými prechádzkami. Vyžadujú si veľa síl a aj pri ich príprave treba pamätať na rôzne „maličkosti“. Najmä prístupy na hrebeň či zostupy z neho sú vo viacerých prípadoch náročné, hoci vlastné putovanie po hrebeňoch patrí vo viacerých prípadoch k menej namáhavým. Treba však vždy pamätať na dostatočnú zásobu jedla a najmä vody, pretože na hrebeňoch nie je vždy možnosť občerstvenia. Takisto na niektorých úsekoch môže byť pre rúbaniská sťažená orientácia, a tak ostrážitosť je vždy na mieste. Zážitky z absolvovania hrebeňoviek však stoja za to a skvelé pocity po ich ukončení dostatočne vynahradia vynaloženú námahu.

A tak hor' sa na hrebene slovenských hôr, z ktorých pohľad je neopísateľný!

Daniel Kollár

Hrebeňom Malých Karpát

Najľahšie dostupnou a turisticky najfrekventovanejšou hrebeňovkou je na západnom Slovensku bezpochyby hrebeňovka Malých Karpát. Rozloženie na tri úseky zvládne každý priemerne zdatný turista. Výlet umožňuje spoznať sedem z desiatich malokarpatských vrchov vyšších ako 700 m.

Malé Karpaty

Nevysoké a prevažne zalesnené Malé Karpaty sú súčasťou mohutného karpatského horského pásma a vytvárajú jeho juhozápadný okraj. Okrem krátkeho úseku na severozápade, kde Malé Karpaty susedia s Myjavskou pahorkatinou, sú ich susedom nížiny. Os pohoria je pretiahnutá v smere od juhozápadu na severovýchod v dĺžke viac ako 100 km. Šírka masívu sa mení. V strednej

časti medzi Lozornom a Svätým Jurom dosahuje maximálnu šírku vyše 15 km, na severe sa pri Prašníku zužuje na úzku horskú priečku sotva presahujúcu šírku 2 km. Malé Karpaty sa členia na štyri časti, avšak naša hrebeňovka nevedie celou dĺžkou pohoria a vynecháva dve časti – Devínske Karpaty na juhu a Čachtické Karpaty na severe. Prechádza celou dĺžkou Pezinských Karpát a časťou Brezovských Karpát.

Cvičná lúka na Kamzíku

Bratislava – Pezinská Baba (1. deň)

Náročnosť

Prvá časť hrebeňovky je stredne náročnou takmer celodennou túrou s nevelmi členitým profilom. Celá trasa vedie po červeno značkovanej Štefánikovej magistrále, ktorá kopíruje hrebeň Malých Karpát. Orientačne je jednoduchá, pozor si treba dávať na horských cyklistov, pretože celá je bez problémov zjazdná aj na horskom bicykli. Príležitosť na občerstvenie ponúka bufet na Bielom kríži a viaceré studničky či pramene na trase.

Z bratislavskej Koliby

Východiskom prvej časti hrebeňovky je bratislavská mestská štvrť Koliba, kde nás od konečnej zastávky MHD na Štefánikovu magistrálu privedie zelená turistická značka. Vedie najprv po asfaltovej ceste a neskôr odbočuje doprava na rovnobežnú lesnú cestu. Na magistrálu označenú červenými značkami sa napojíme na Cvičnej lúke na

Kamzíku. Od bufetov v hornej časti lúky vidieť ponad malokarpatské lesy na šíre roviny Podunajskej nížiny. Cvičná lúka v zime slúži menej náročným lyžiarom, v lete je obľúbenou atrakciou bobová dráha.

Biely kríž

Dolný Červený kríž

Patrí k symbolickým krížom, ktoré boli vytvorené v lesoch nad Račou pri historických komunikáciách spájajúcich jednotlivé malokarpatské obce s významným pútnickým miestom – Mariankou. Miestni veriaci takéto kríže rozmiestnili väčšinou na rázcestiach historických ciest, aby slúžili ako miesto na zastavenie, oddych a modlitbu. Dolný Červený kríž je novým krížom postaveným na pôvodnom mieste. Je vytvorený z červeného moreného dreva a jeho korpus je zo zliatiny.

Turistický chodník opúšťa lúku na okraji lesa a mierne klesá. Kríži priesek pod vedením vysokého napätia a mierne stúpa po plochom chrbte k rázcestiu Pod Chlmcom. Pokračuje bukovým lesom okolo dreveného prístreška cez lokalitu Tri duby a popri Máriinom prameni prichádza k rázcestiu na Peknej ceste s názvom Spariská. Turistický chodník na dlhšom úseku strieda asfaltová lesná cesta. Na rázcestí so zelenou a žltou značkou prejdeme okolo prameňa Zbojníčka a o chvíľu sa dostaneme k oddychovému miestu nazvanému Dolný Červený kríž.

Od tohto miesta pokračujeme po asfaltovej lesnej ceste. Profil trasy nadobúda mierne strmší charakter pred horárňou Biely kríž, kde si opäť môžeme dopriať krátky

oddych. Miestny bufet je vyhľadávanou zastávkou všetkých peších turistov a cyklistov. Susedná lúka je zase obľúbeným odpočinkovým miestom. Od nej je profil trasy opäť miernejší a už nevedie po asfaltovej ceste. Za horárňou odbočíme doľava na lesný chodník, ktorý zo západnej strany obchádza vyvýšeniny Malého a Veľkého Javorníka vystupujúce nad plochý chrbát Pezinských Karpát. Nemali by sme si nechať ujsť príležitosť navštíviť prameň Vydrice, ktorý sa nachádza kúsok od horárne vľavo od červeno značkovanej trasy. Ďalšou krátkou zastávkou napríklad na fotografovanie môže byť prírodná rezervácia Jurské jazero.

Prírodnú rezerváciu obídeme zo západnej strany. Kúsok za ňou minieme naľavo od chodníka ďalší

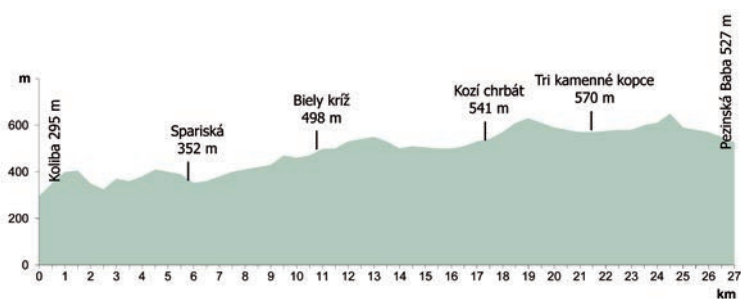
Jurské jazero

V Malých Karpatoch a na priľahlých nížinách je veľmi málo prírodných jazier. Vo vnútri pohoria takmer úplne chýbajú, ak za jazero nepovažujeme napríklad silne zarastajúcu mláku medzi Malým a Veľkým Javorníkom ležiacu západne od Svätého Jura. Rozkladá sa na takmer 28 ha a chráni sa tu zamokrené horské rašelinisko. V Malých Karpatoch ojedinelý močiar (v celom pohorí sú len dva) je v strede porastený brezou bradavičnatou, na obvodovej lejšou lepkavou, po obvode jaseňom štíhlým a hrabom s prechodom do bukového lesa.

zdroj pitnej vody – Silnický prameň. Za ním onedlho prekrížime asfaltovú lesnú cestu spájajúcu Svätý Jur s rekreačným strediskom Košarisko a prideme na rázcestie Salaš. Lesná cesta smerujúca k ďalšiemu rázcestiu Kozí chrbát má naďalej pohodlný a málo členitý profil. Veľmi pekný úsek sa nachádza kúsok pred Kozím chrbtom. Po dlhšom čase chôdze v lese nás totiž privíta malebná čistina s nádhernou skupinou asi dvadsiatich vysokánkových bukov. Strmšie stúpanie nás čaká až na južnom svahu Somára a v okolí kulminačného bodu celej trasy. Nízka mladina poskytuje pomerne široké výhľady na túto časť Pezinských Karpát. Od Somára lesná cesta opäť nadobúda miernejší profil. Neskôr prekonáme Kamený vrch, za ktorým sa ocitneme na

západnom okraji prírodnej rezervácie Nad Šenkárkou vyhlásenej na ploche takmer 11 ha. Je jedinečnou ukážkou rašeliniska na trvalo zamokrenej znížene.

V sedle pod Tromi kamennými kopcami sa začína modrá turistická značka smerujúca do Limbachu a Slnecného údolia. My pokračujeme naďalej severným smerom a po prekonaní nízkych vyvýšení Tri kamenné kopce a Stratený kút sa dostaneme do blízkosti vrcholu vrchu Konské hlavy, od ktorého nám zostáva už len posledný úsek s krátkym strmším záverečným zostupom na parkovisko rekreačného strediska Pezinská Baba v sedle Baba. V moteli v sedle sa môžeme občerstviť a ak plánujeme pokračovať v hrebeňovke, môžeme tu aj prenocovať.

Bratislava – Pezinská Baba (1. deň)

Poloha: Pezinské Karpaty – južná časť.

Východiskový bod: Koliba, zastávka MHD, parkovisko.

Cieľový bod: Pezinská Baba, zastávka SAD, parkovisko.

Časový rozvrh: Koliba (295 m) ↗ 110 m, ↘ 5 m, ⌚ ½ hod.

Cvičná lúka (400 m) ↗ 140 m, ↘ 188 m, ⌚ 1 ½ hod.

Spariská (352 m) ↗ 213 m, ↘ 67 m, ⌚ 1 ½ hod.

Biely kríž (498 m) ↗ 158 m, ↘ 115 m, ⌚ 1 ¾ hod.

Kozí chrbát (541 m) ↗ 169 m, ↘ 140 m, ⌚ 1 hod.

Tri kamenné kopce (570 m) ↗ 130 m, ↘ 173 m,

⌚ 1 ¼ hod.

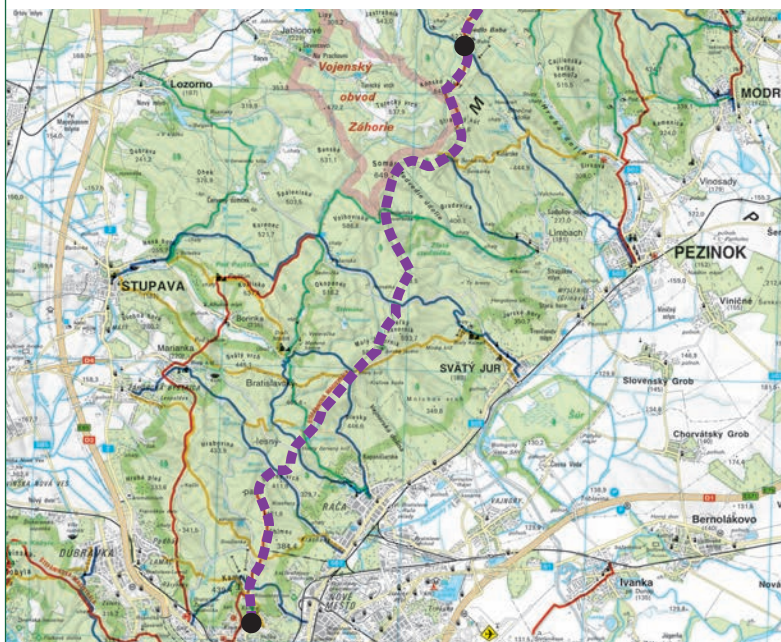
Pezinská Baba (527 m)

Spolu: vzdialenosť 27 km, čas 7 ½ hod.

Celkové stúpanie: 920 m. **Celkové klesanie:** 688 m.

Prevýšenie medzi najnižším a najvyšším bodom: 355 m.

Mapa: Malé Karpaty – Bratislava, mierka 1 : 50 000 (list 127), VKÚ, a. s., Harmanec.

Vrchol Skalnatej

Pezinská Baba – Plavecký Mikuláš (2. deň)

Náročnosť

Druhá časť hrebeňovky je v porovnaní s prvou časťou náročnejšou a namáhavejšou celodennou túrou (pre dĺžku a prekonané výškové metre najmä pri výstupe na Vápennú). Takmer celá trasa (až na záverečný úsek) vedie po červeno značkovej Štefánikovej magistrále,

ktorá kopíruje hrebeň Malých Karpát. Orientačne je pomerne jednoduchá, avšak je dôležité mať so sebou dostatočnú zásobu jedla a tekutín, pretože nás čaká dlhý pochod a na trase nemáme možnosť občerstvenia s výnimkou niektorých studničiek či prameňov.

Štart z Baby

Začneme v sedle Baba. Po krátkom miernom úseku nasleduje pomerne strmé stúpanie lesom na Čmeľok. Z neho mierne klesneme do sedla Javorina, kde sa Štefánikova magistrála križuje so žltou značkou spájajúcou Pernek s Harmóniou. My smerujeme na sever k Čertovmu kopcu, ktorého masívny zalesnený vrchol obídeme z južnej strany. Na jednej čistinke či skôr rúbanisku sa nám naskytne krásny pohľad doľava na Vysokú, ktorá z tohto miesta pripomína Veľký Rozsutec, hoci v menšej mierke. Oveľa krajší panoramatický výhľad nám poskytne nasledujúci vrch na

Skalnátá

Vápenná

Tretí najvyšší vrch Malých Karpát (pôvodne nazývaný aj Roštún) sa nachádza nad Plaveckým Podhradím. Je súčasťou národnej prírodnej rezervácie Roštún s krasovým reliéfom, so zachovanými bučinami a javorinami, stromami značných rozmerov a veku (až 160 rokov) a s vzácnymi druhmi rastlín a živočíchov. Výhľad z Vápennej je otvorený len smerom dovnútra Malých Karpát. Za pohľadom smerom na západ, ktorý obmedzuje vysoký, prevažne bukový les, musíme po kovovom rebríku osadenom na betónovom pylóne vystúpiť na vyhladku.

hlavnom hrebeni – Skalnatá, ktorá skutočne nezaprie svoj názov. Na vrchole krásneho skalnatého vrchu rastie javor so smerovou tabuľkou. Odtiaľto uvidíme Malé Karpaty ako na dlani. Vľavo je Vysoká, vpredu Vápenná (smer našej cesty), v diaľke Záruby.

Strmsším zostupom klesneme do sedielka a za ďalšou vyvýšeninou sa dostaneme na lúku v sedle Čermák, kde bol kedysi cintorín. Dnes je sedlo pekným piknikovým miestom s prameňom. Nasledujúce dva vrcholy na hrebeni – Modranskú Babu a Gajdoš, trasa vedúca po lesnej ceste obchádza. V sedle Hubalová sa k červenej značke z pravej strany pripája modrá značka, avšak už na Panských uhliskách ju opúšťa odbočením doľava. My sa mierne zvlneným terénom po červených značkách dostaneme k Taricovým

skalám. Vápencové skalky poskytujú pekné výhľady, ktoré patria k najkrajším na trase.

Skalnatým terénom vľavo od oplotenia zvernice zídeme do sedla Skalka, do ktorého sprava smeruje modrá značka. My naďalej sledujeme červené značky a lesnou cestou pomerne strmo zostúpime k horárni Dolina stojacej nad Sološnicou. Prekročíme asfaltovú cestu a Sološnícky potok a pomerne strmo vystúpime k bielej bralnej stene pod Malou Vápennou. Od rázcestia, kde sa zľava pripája zelená značka, začneme vystupovať šikmo traverzujúcou lesnou cestou. Vo vyššej časti nám posluží turistický chodník predierajúci sa vysokým podrastom bukového lesa, ktorým sa dostaneme k betónovému pylónu na vrchole Vápennej (752 m), najvyššieho bodu druhej časti hrebeňovky.

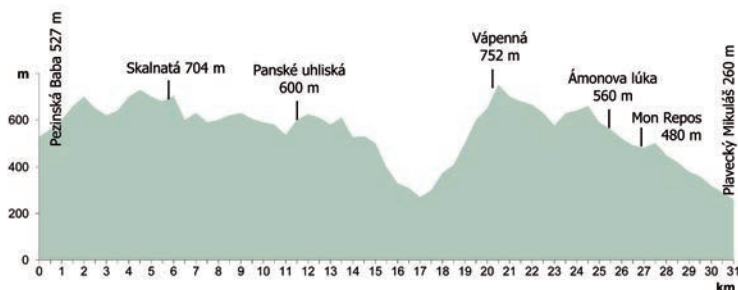
Plavecký kras

Rozprestiera sa na ploche 39 km² a nachádza sa v ňom množstvo vyvieráčiek, krasových prameňov, priepastí, závrťov a jaskynných výklenkov. V hlbokej zníženine kaňonu Mokrej doliny sa vyskytujú dve zaujímavé jaskyne. K oboj vedú neznačkované chodníky. Na pravom svahu doliny leží vyššie vo svahu vchod do jaskyne Tmavá skala. Bližšie pri ceste sa na ľavej strane doliny nachádza jaskyňa Deravá skala. Obidve jaskyne sú významnými archeologickými a paleontologickými lokalitami.

Zostup z Vápennej má odlišný charakter ako výstup. Vedie po skalnatej hrane dlhého hrebeňa na Mesačnú lúku so studničkou, kde z našej trasy doprava odbočuje zelená značka. Pohodlnou lesnou cestou sa poľahky dostaneme do lúčneho sedla Uhliská, za ktorým nasleduje výstup po čiastočne zalesnenom hrebene na vrchol Klokoča s pekným výhľadom. Východný svah je súčasťou prírodnej rezervácie chrániacej druhovo bohaté rastlinné a živočíšne spoločenstvá. Z Klokoča zostúpime hrebeňom na Ámonovu lúku, kde v minulosti stála horáreň. Južne od nej sa nachádza studnička. Lesná cesta nás ďalej po plochom chrbte privedie k bývalej horárni Mon Repos. Prístrešok s ohnískom vedľa murovaného, pôvodne poľovníckeho zámočku je ideálnym miestom na oddych a núdzové prenocovanie v prípade, že aj na ďalší deň plánujeme pokračovať v hrebeňovke. Ak

nie, túru je najlepšie zakončiť v Plaveckom Mikuláši po lesnej ceste zostupujúcej do Mokrej doliny. Tento úsek je označený zelenými turistickými značkami a značkami náučného chodníka Plavecký kras.

Asfaltová cesta nás od jaskýň pohodlne prevedie Mokrou dolinou k informačnému panelu na začiatku náučného chodníka Plavecký kras, ktorý sa nachádza len niekoľko metrov od posledných domov v Plaveckom Mikuláši. Hoci obec momentálne nemá ubytovacie možnosti, pre tých, ktorí by chceli na ďalší deň pokračovať v putovaní, odporúčame spýtať sa na prenocovanie v telocvični miestnej školy. Náročnejším turistom na ubytovanie odporúčame Relax centrum Podkova v Plaveckom Podhradí, kam sa dá z Vápennej zísť po žltej turistickej trase. Na druhý deň po modrej značke vystúpime na Ámonovu lúku a pokračujeme v hrebeňovke.

Pezinská Baba – Plavecký Mikuláš (2. deň)

Poloha: Pezinské Karpaty – severná časť.

Východiskový bod: Pezinská Baba, zastávka SAD, parkovisko.

Cieľový bod: Plavecký Mikuláš, zastávka SAD, parkovisko.

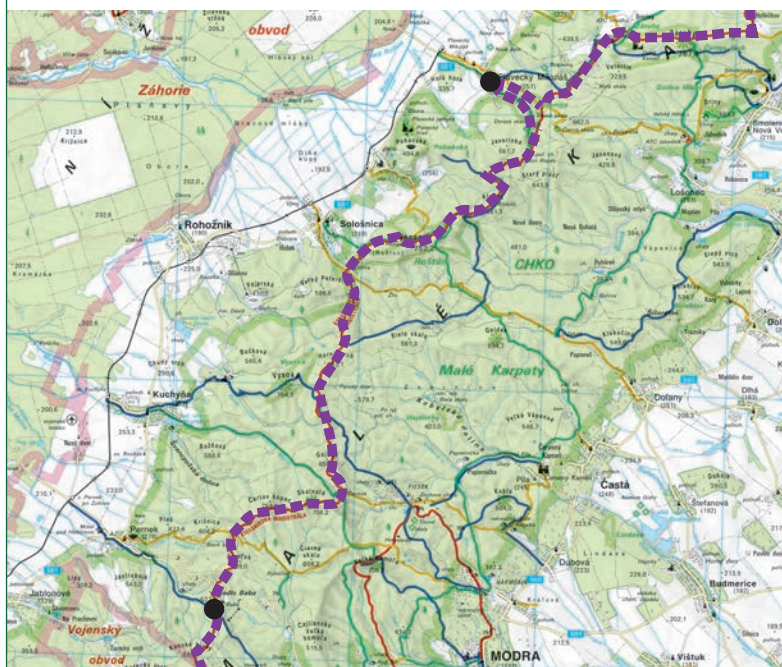
Časový rozvrh: Pezinská Baba (527 m) ↗ 360 m, ↘ 183 m, ⌚ 2 ½ hod.
 Skalnatá (704 m) ↗ 205 m, ↘ 309 m, ⌚ 1 ¼ hod.
 Panské uhlišká (600 m) ↗ 592 m, ↘ 440 m, ⌚ 3 hod.
 Vápenná (752 m) ↗ 90 m, ↘ 282 m, ⌚ 1 ½ hod.
 Ámonova lúka (560 m) ↗ 30 m, ↘ 110 m, ⌚ ¾ hod.
 Mon Repos (480 m), ↗ 30 m, ↘ 250 m, ⌚ 1 hod.
 Plavecký Mikuláš (260 m)

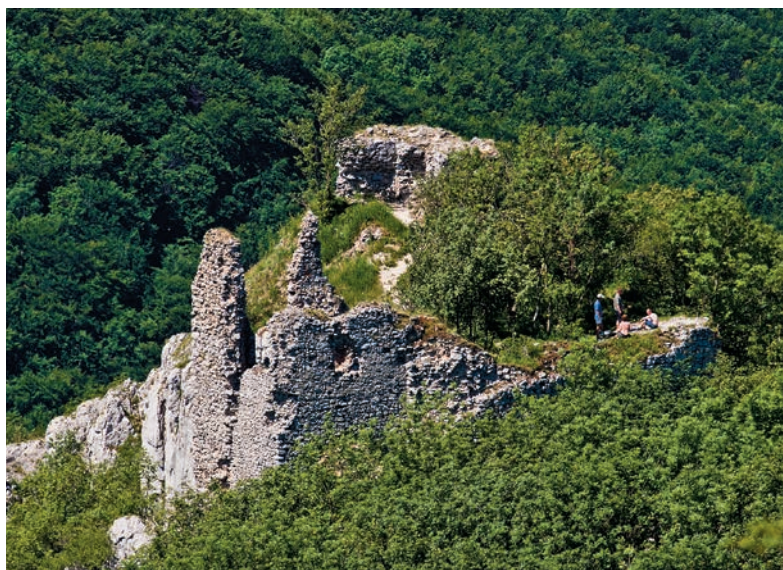
Spolu: vzdialenosť 31 km, čas 10 hod.

Celkové stúpanie: 1 307 m. **Celkové klesanie:** 1 574 m.

Prevýšenie medzi najnižším a najvyšším bodom: 495 m.

Mapa: Malé Karpaty – Bratislava a Záhuby, mierka 1 : 50 000 (list 127 a 128), VKÚ, a. s., Harmanec.

Hrad Ostrý Kameň

Plavecký Mikuláš – Dobrá Voda (3. deň)

Náročnosť

Tretia časť hrebeňovky je podobne náročnou a namáhavou celodennou túrou ako druhá časť. Hoci je o niečo kratšia, prekonáva pomerne veľké prevýšenie. Mimoriadne náročný je najmä strmý výstup

k hradu Ostrý Kameň. Takmer celá trasa (s výnimkou úvodného úseku) vedie po červeno značkovanej Štefánikovej magistrále, ktorá prechádza cez najvyšší vrch Malých Karpát – Záruby. Trasa je orientačne jednoduchá, avšak predovšetkým pred Dobrou Vodou treba pozorne sledovať značky. Takisto je dôležité mať so sebou dostatočnú zásobu jedla a tekutín, pretože na trase nie je okrem niektorých studničiek možnosť občerstvenia.

Cez Ostrý Kameň na Záruby

Východiskom túry je námestie za horným kostolom v strede Plaveckého Mikuláša. Všímame si žlté turistické značky, ktoré nás privedú na lúčny svah Dubového vršku. Za nádherným výhľadom odbočíme vpravo na blízku Kršlenicu.

Po návrate na turistický chodník sa miernym stúpaním cez les

Námestie v Plaveckom Mikuláši

Kršlenica

Je národnou prírodnou rezerváciou predstavujúcou typickú krasovú dolinu so skalnými zrázmi a hrebeňmi, s vyvieracou, jaskyňami a povrchovými krasovými javmi. Predmetom ochrany sú zachované lesné spoločenstvá horského vegetačného stupňa s výskytom chránených a iných zriedkavých rastlín a živočíchov. Vo vrcholovej časti najrozsiahlšieho zoskupenia brál v Malých Karpatoch sa nachádza vyhládka, ktorá umožňuje nádherné výhľady na Borskú nížinu a dovnútra Pezinských Karpát s dominujúcou Vápennou.

dostaneme na rázcestie Pod Čiernou skalou, na ktorom sa križuje žltá značkový chodník so Štefánikovou magistrálou, na ktorú odbočíme doľava. Onedlho zídeme na rázcestie, kde sa k nám zľava pripojí modrá značka. Lesná cesta mierne stúpa bukovým lesom po západnom úbočí Veterlína. O chvíľu sa na ľavej strane otvára široká lúka. Krátko potom, čo minieme rozvaliny chaty Brezinky, prídeme na dôležitú križovatku turistických trás na Brezinách. Asi 200 m za križovatkou opustíme spevnenú cestu odbočením doprava na chodník miestami pomerne strmo stúpajúci lesom k zrúcaninám hradu Ostrý Kameň. Z rozvalín je nádherný výhľad na vodnú nádrž Buková a priľahlú časť Malých Karpát.

Od hradu pokračuje trasa výstupu po skalnatej hrane masívneho kopca. Pohľady späť na hradnú ruinu zasadenú do malebnej prírodnej scenérie sú jedinečné. Chodníkom sa striedavo lúkou a riedkym lesom pomerne ľahko dostaneme na vrchol Zárub (767 m), z ktorého je vďaka vyrastenému lesu čiastočne obmedzený výhľad.

Trasa ďalej sleduje os masívneho horského hrebeňa Malých Karpát. Lesný chodník smeruje na východ a zľava obchádza skalky Havranice a zostupuje k nižšie ležiacim brálám Havranej skaly, z ktorých je nádherný výhľad na Podunajskú nížinu. Poniže skál sa nachádza rázcestie Pod Havraňou skalou, z ktorého odbočuje červená značka doľava. Po červenej značke

Záruby

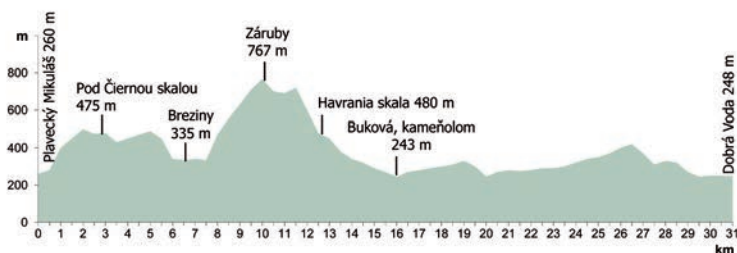
Územie najvyššieho vrchu Malých Karpát, na ktorého skalnatom vrchole stojí drevený dvojramenný kríž, je súčasťou rovnomennej národnej prírodnej rezervácie vyhlásenej v roku 1984 na ploche takmer 300 ha. Charakteristický je pre ňu krasový reliéf, na ktorý sa viaže pestrá mozaika lesných spoločenstiev podhorského a horského vegetačného stupňa. Rezervácia je názornou ukážkou ich stupňovitosti a rôznorodosti so skalnými útvarmi, s krasovými dolinami a bohatým výskytom chránených a zriedkavých druhov rastlín a živočíchov.

pokračujeme po lesnom chodníku schádzajúcim k lúčnemu pásu na severnom úpätí masívu.

Trasa sa ďalej drží lesnej cesty, po ktorej prídeme k vápencovej vyvýšenine Biela hora. Malou dolinou zídeme k autobusovej zastávke na cestnej komunikácii vedúcej z Trstína do Bukovej. Ňou sa odbočením doprava dostaneme k veľkému kameňolomu. Tu odbočíme doľava na spevnenú cestu smerujúcu k osadám Nespalovci a Trnávka. Pri Trnávke smeruje červená značka do pravej vetvy rozvetvenej doliny. Lesná cesta dolinu zakrátko opúšťa odbočením doprava. Prekročením nízkeho zalesneného chrbta sa dostaneme do Rakovej doliny. Nemusíme schádzať až k zastávke na železničnej trati z Trnavy do Kútov. Červená značka odbočuje doľava.

Chodníkom vedúcim popri trati prídeme k cestnému mostu ponad železniciu. Prejdeme po ňom na druhú stranu a odbočením vľavo pokračujeme po vedľajšej asfaltovej ceste.

Za horárňou Raková odbočíme na spevnenú cestu, ktorá stúpa hore zalesnenou dolinou proti prúdu potoka Raková. Stúpanie sa končí v plytkom sedle Mihalínová. Od rázcestia, kde sa červená trasa križuje so žltou lesnou cestou, zostúpime do protiľahlej doliny. Na lúke v ohybe doliny prejdeme cez potok na spevnenú cestu, ktorá stúpa do bočnej doliny. Zakrátko z nej odbočíme doprava a chodníkom sa dostaneme do sedielka, kde stojí kamenný kríž. Zostupová trasa lúkami a poľami do Dobrej Vody je v otvorenej krajine dobre viditeľná.

Plavecký Mikuláš – Dobrá Voda (3. deň)

Poloha: Pezinské Karpaty – severná časť, Brezovské Karpaty – južná časť.

Východiskový bod: Plavecký Mikuláš, zastávka SAD, parkovisko.

Cieľový bod: Dobrá Voda, zastávka SAD, parkovisko.

Časový rozvrh: Plavecký Mikuláš (260 m) → 275 m, ↘ 55 m, ⌚ 1 hod.

Pod Čiernou skalou (475 m) → 80 m, ↘ 220 m,

⌚ 1 ¼ hod.

Breziny (335 m) → 455 m, ↘ 23 m, ⌚ 1 ½ hod.

Záruby (767 m) → 20 m, ↘ 307 m, ⌚ ¾ hod.

Havrania skala (480 m) → 25 m, ↘ 262 m, ⌚ 1 hod.

Buková, kameňolom (243 m) → 460 m, ↘ 455 m,

⌚ 3 ¾ hod.

Dobrá Voda (248 m)

Spolu: vzdialenosť 31 km, čas 9 ¼ hod.

Celkové stúpanie: 1 310 m. **Celkové klesanie:** 1 322 m.

Prevýšenie medzi najnižším a najvyšším bodom: 519 m.

Mapa: Malé Karpaty – Záruby a Bradlo, mierka 1 : 50 000 (list 128 a 129), VKÚ, a. s., Harmanec.

